

Marika Šafran Berberović

BJELINE; SVJETLA; SJENE

MUZEJ
MIMARA

Virtualna izložba

Marika Šafran Berberović
BJELINE; SVJETLA; SJENE

MUZEJ MIMARA

Izdavač

MUZEJ MIMARA

Za izdavača

Lada Ratković Bukovčan

Urednik

Stanko Špoljarić

Autorice/i izložbe i

Koncepcija izložbe

Marika Šafran Berberović,
Ratko Cvetnić,
Zorka Jekić
Stanko Špoljarić

Suradnici

Krešimir Juraga, kustos
Marina Perković, kustosica

Autori tekstova

Ratko Cvetnić, Zorka Jekić
Stanko Špoljarić

Lektura

Olga Škarić

Fotografije

Rikard Jadan

Grafičko oblikovanje

Dražen Medved

Marketing (Muzej Mimara)

Siniša Pušonjić
Nikša Vodanović

Odnosi s javnošću (Muzej Mimara)

Ana Hoić

Slika na naslovnici

“Stari grad pod snijegom”
Ulje na platnu, 56 X 69 cm

IZLOŽBA JE OTVORENA

MUZEJ MIMARA – 21. SRPNJA 2023. g. – 21. SRPNJA 2024. g.

MUZEJ MIMARA

BJELINE; SVJETLA; SJENE

Predgovor

Premda se ovdje ne govori o životopisu nego u prvom redu o djelu, teško je napraviti razdjelnicu. Stil je, kako se to zna reći, sam čovjek. Marika Šafran Berberović rođena je 1935. godine; preživjela je nekoliko država, nekoliko veleprevratničkih epizoda: političkih, ideoloških, estetskih, k tome joj nije nedostajalo ni osobnih trauma, a da se pri tome mijenjala samo onoliko koliko su uvjetovale unutarnje silnice jednog meditativnog talenta koji je imao povlasticu da se može razvijati po vlastitim zakonima. (...). K tome, ta rođena Zagrepčanka djetinjstvo je provela u pitoresknom predratnom Čakovcu, u kući s vrtom i pogledom na toranj staroga grada Zrinskih, odakle je ponijela slike, boje i motive u kojima će poslije reproducirati taj svijet što joj se vrlo brzo, još djevojčici, zaigranoj u tunelu od ruža penjačica koji završava bijelo okrećenim zidom, urušio pred očima... (...) Od obveznih likova jednoga akademskog sazrijevanja do slikarice koja polako napušta kolorističke intenzitete i u stišanoj se gami pretvara u ono što je Baldani nazvao “virtuozom bilježnja bljedoćom”. Kad bi čovjek došao u njihov atelje, moglo bi mu se učiniti da je Mariki za sliku dovoljno onih par kapi pigmenta koji ostaju nakon što Osman ispere svoju paletu. Ali, to je varka, o kojoj je sama posvjedočila u jednome od svojih zapisa “Slikarica koja slika blijede slike s malo boja, dugo je poslije slikanja prala ruke umrljane crvenom, plavom, žutom...” Njen kratki zapis govori pomalo o tome koliko je napora potrebno da bi se u metieru dosegao dojam lakoće.

Ratko Cvetnić

Misaona suptilnost palete

A svjetlo obilježava i životni (motivski i umjetnički) put sa začetkom u djetinjstvu, kojem se Marika često vraća. Prizorima s ugođajem sjete i tihe razdraganosti. Slike Djeca na livadi, Djeca, Dijete silazi niz školske stepenice iz 1965. godine (neosporno remek djelo), Djevojčica kraj prozora, Djevojčica kraj otvorenog prozora, Krošnja, te slika s naslovnice, govore u lirskom prepjevu rascvjetalog života. I nema u hrvatskom slikarstvu u ikonografiji bezbrižnosti primjera s toliko umjetničkog i emocionalnog predanja, vidljivog u likovnim preobrazbama osmijeha u svečanosti djetinjstva, sačuvanih dragocjenosti na edenskoj pozornici. Oblikovanih ekspresijom treptaja, s frekvencijama u najvišem sloju slike, s otkrivanjem svih ranijih sedimenata. Tu likovna "ležernost" u silnicama ploha egzistira na plodnosti prisutnih i potisnutih sadnica. Od nastanka tih slika prošlo je dosta godina, no siguran sam da Marika i dalje živi privilegij te bajkovitosti. Imajući snagu orijentira, one su više od odlomka u opusu. Kao što su djeca ispunjena blagodatnom začudnosti, tako i Marika, s određenom distancom iskustva i kasnije proživljenog, slikajući sebe i druge, nekada i sada, nenarušenom autentičnošću postaje i ostaje stanovnik toga svijeta.

Stanko Špoljarić

Pomalo umorna oslanjam se na kist

Drugi dio monografije posvećen je djetinjstvu. Izuzev Miljenka Stančića ne nalazimo u hrvatskom slikarstvu takvu posvećenost toj temi. Nadahnuta pjesnikom R. M. Rilkeom i slikarom M. Stančićem Marika je naslikala mnoge dječje portrete. Vrijeme djetinjstva obično smatramo vremenom veselja i igre, bezbrižnosti, slobode, ali na Marikinim slikama prisutna je neka sjena osamljenosti, pa i tuge. To kao da se prenosi i na igračke, na lutke koje leže, na bijelog konjića koji kao da vapi u pomoć. Gledajući Lutke koje se smiju, osjećamo bol u srcu žene usred vihora rata, a krhko dijete koje se spušta po stepenicama od sunca i kamena kao da vapi za majčinim zagrljajem. Razigranost je ipak prisutna i to u malim stvarima, što vidimo na slici *Sadržaj dječjeg džepa*.

(...) Univerzalnim jezikom umjetnosti – poezije, glazbe i slikarstva – oblikovala je umjetnica svoj nježni i bajkoviti svijet. Ona je autorica velike stvaralačke moći, velike erudicije, iznimne osjećajnosti s velikim rasponom tema. Kao originalna umjetnica bujne mašte tragala je i za biti važnosti života čovjeka i njegovom težnjom za spoznajom transcendentnog.

Ususret devedesetoj obljetnici njezina života prigoda je da se trajno i stručno dokumentira njezin doprinos hrvatskoj likovnoj kulturi, da se obrati pažnja na djelo talentirane umjetnice zavidnog opusa.

Zorka Jekić

Životopis

1935.

Marika (Marija) rođena 27. studenog u Zagrebu u Klinici u Petrovoj, od oca Ladislava Šafrana i majke Katarine, rođene Tucibat, kao njihovo jedino dijete. Djetinjstvo je provela u Čakovcu, gdje je za vrijeme mađarske okupacije Međimurja završila dva razreda osnovne škole.

1948.

Neko vrijeme živjeli su u Samoboru, a zatim sele u Zagreb, gdje je Marika pohađala osnovnu školu u Varšavskoj, a potom Klasičnu gimnaziju u Križanićevoj.

1954.

U proljeće prije mature upoznaje Osmana Berberovića, studenta slikarstva na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu.

1956.

Upisala je studij slikarstva i udala se za Osmana Berberovića, koji je te godine završio studij specijalke slikarstva na Akademiji likovne umjetnosti.

1960.

Diplomirala je na studiju slikarstva na Akademiji.

1964.

Marika i Osman održali su svoju prvu samostalnu izložbu u Umjetničkom paviljonu u Zagrebu.

1970.

Održali su drugu samostalnu izložbu u Umjetničkom paviljonu. Izložba je prenesena u Muzej Međimurja u Čakovcu. Redovito izlažu na skupnim izložbama ULUH-a. Ljeta uglavnom provode u svojoj ladanjskoj kući na jezeru Balaton u Mađarskoj.

1974.

Ministarstvo kulture odobrilo je sredstva za uređenje četiri ateliera u potkrovlju Starčevićevog doma. Jedan od ateliera pripao je Osmanu i Mariki.

1978.

Izložba u galeriji „Karas“ u Starčevićevom domu. Osman počinje raditi na Institutu za tumore (u stalnom radnom odnosu), baveći se medicinskom ilustracijom.

Sele se u novi stan u Medulićevoj 38.

1994.

Iz ateliera u Starčevićevom domu preseljeni su u novi prostor za rad u Jurišićevoj 3.

2000.

Slijede izložbe u Čakovcu i Slavonskom Brodu.

2004.

Izlaze knjige Kistovi i boje i Abeceda.

2007.

Izložba u Galeriji “Kristofor Stanković” u Staroj gradskoj vjećnici u Zagrebu. Izlazi prva zajednička monografija Marike i Osmana.

2010.

Izlazi knjiga 365 rečenica.

2013.

U mjesecu travnju priređena je velika izložba Osmanovih i Marikinih slika u Galeriji „Zvonimir“ zahvaljujući velikom zalaganju ravnatelja galerije Zorana Batušića.

2015.

Izlaze knjige: Likovna pjesnička mapa ABECEDA, a sljedećih godina pjesme *Prozračene sobe*, *Od Austera do Boreja* i *Zimsko računanje vremena*.

2021.

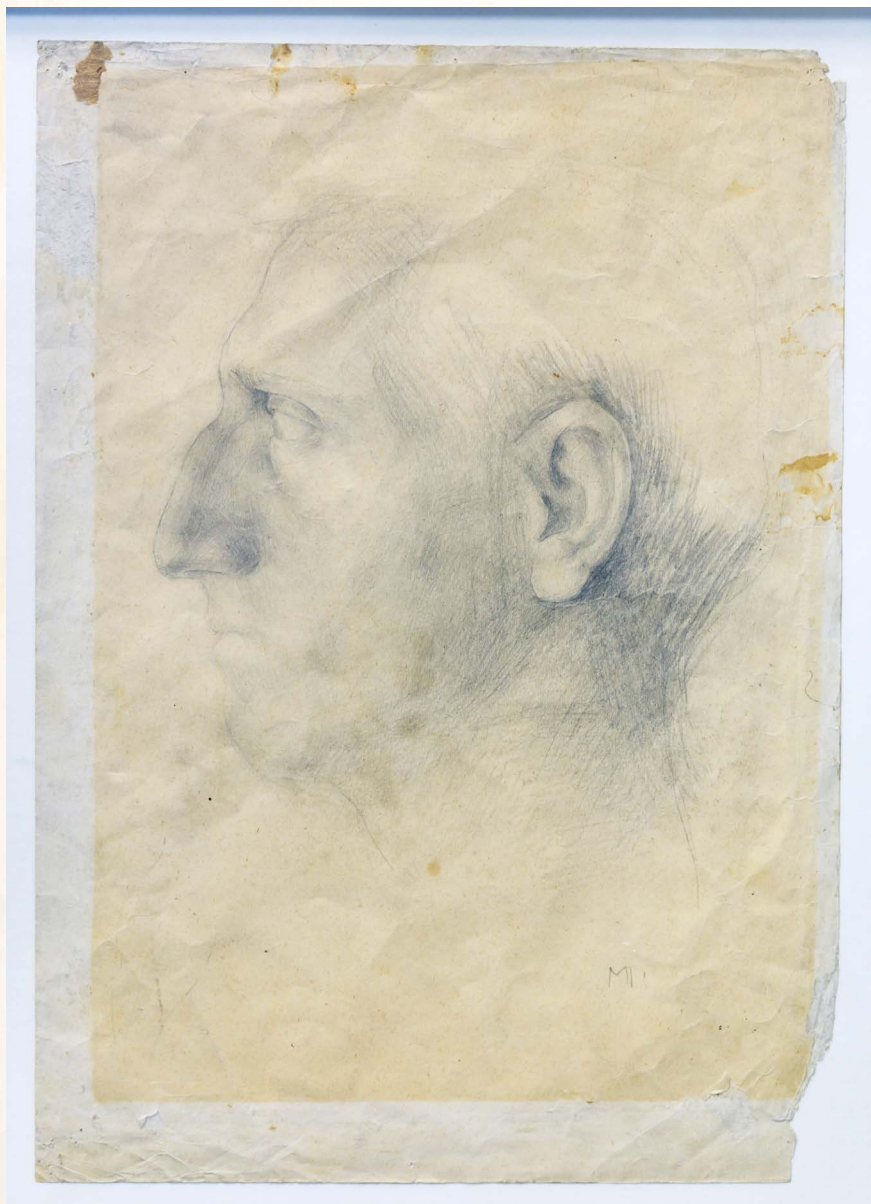
U Balatonfenyvesu, u Mađarskoj, održana je izložba 28 slika ABEC-EDE s popratnim stihovima koje su vrhunski preveli na mađarski jezik Olsvay Endre i Olsvay Csaba.

Prostor za rad u Jurišićevoj vraćen je u državne ruke.

Marika kao na početku, ponovo slika u svom domu, u svojoj spavaćoj sobi, sada u Medulićevoj ulici.

Osman Berberović
„Marika“
1966. ulje na papiru, 23 x 21 cm
VI. N. B.

*„Osman“
1955, crtež olovkom na papiru
47 x 35 cm
Vlasnik: N. B.*

“DJETINJSTVA DAVNOG SUIGRAČI”

R. M. RILKE, SONETI ORFEJU

DRUGI DIO, VIII

preveli: Truda i Ante Stamać

*„Dijete koje crta“
Ulje na platnu,
90 x 105 cm
VI. Galerija slika Osijek*

„Dijete silazi niz školske stepenice“

Ulje na platnu

127 x 95 cm

VI. N. B.

„Djevojčica kraj otvorenog prozora“

Ulje na platnu

119 x 119 cm

VI. N. B.

*„Djeca na livadi“
Ulje na platnu
105 x 140 cm
V. N. B.*

„Livadica“
Ulje na platnu
24 x 30 cm
VI. N. B.

*„Lutke koje se smiju“
Ulje na platnu
20,5 x 67,5 cm
VI. Gosp. Zlatan Stipković*

*„Sadržaj dječjeg džepa“
Ulje na platnu
32 x 44 cm
VI. N. B.*

„Djeca“

Ulje na platnu

98 x 127 cm

VI. N. B.

„... u svemu, što bje uistinu?

Ništa. Samo lopte. Divni lukovi njini
Pa ni djeca... Al ispod lopte padajuće
katkad jedno stupi, ah jedno koje minu.“

R. M. RILKE, SONETI ORFEJU

DRUGI DIO, VIII

preveli: Truda i Ante Stamać

BJELINE, SVJETLA, SJENE

1972. - 2012.

„Žene“

Ulje na platnu

54,4 x 76 cm

VI. Gđa. Ani Ašperger

„Papiri“
Ulje na platnu
98 x 68,5 cm
VI. N. B.

Bjeline; Svjetla; Sjene

„Autoportret u razbijenom zrcalu“

Ulje na platnu

42 x 42 cm

VI. N. B.

„Besane noći grofa Keyserlingka“

Ulje na platnu

45 x 34 cm

VI. N. B.

„La luna asoma“
Ulje na platnu
98,5 x 68,5 cm
Vl. N. B.

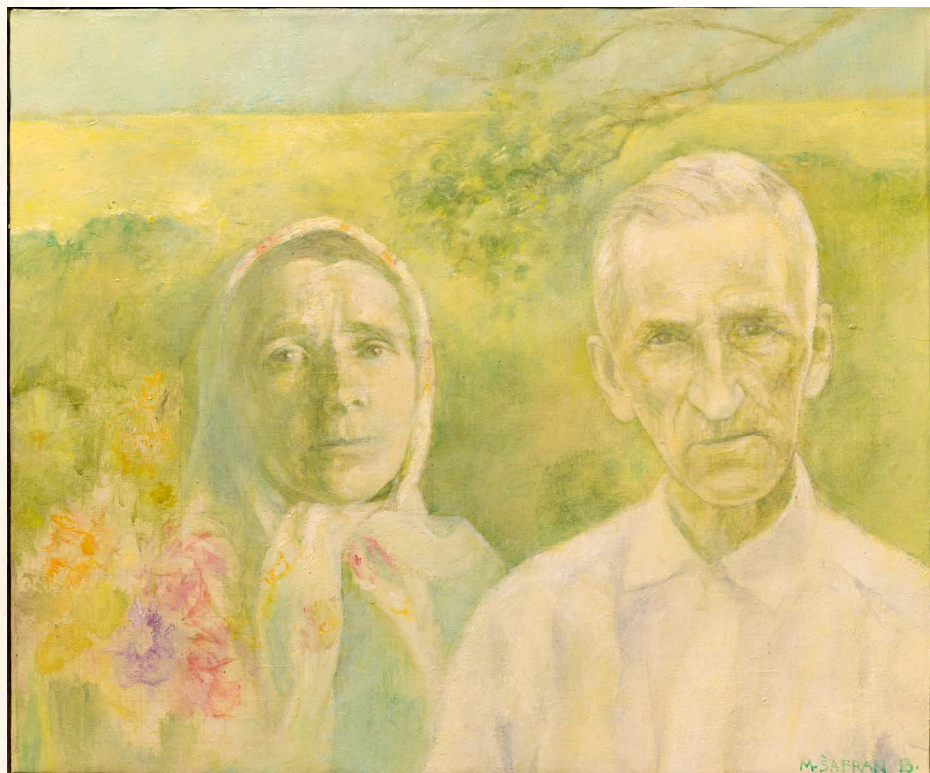
*„Pavana“
Ulje na platnu
120 x 130 cm
V. N. B.*

„Tableta protiv bolova“
Ulje na platnu
21 x 23 cm
VI. N. B.

PORTRETI

1984. - 2020.

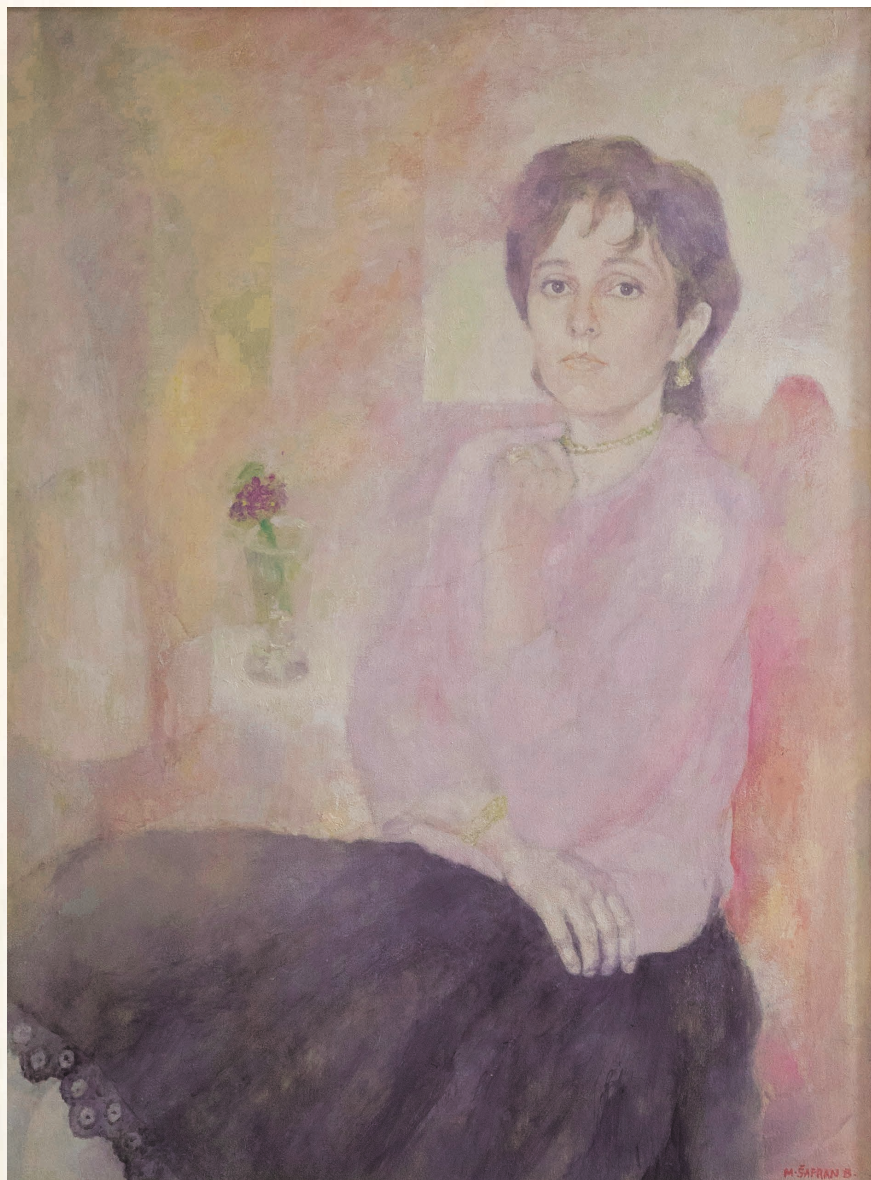

„Rabija i Abdulaziz Berberović“

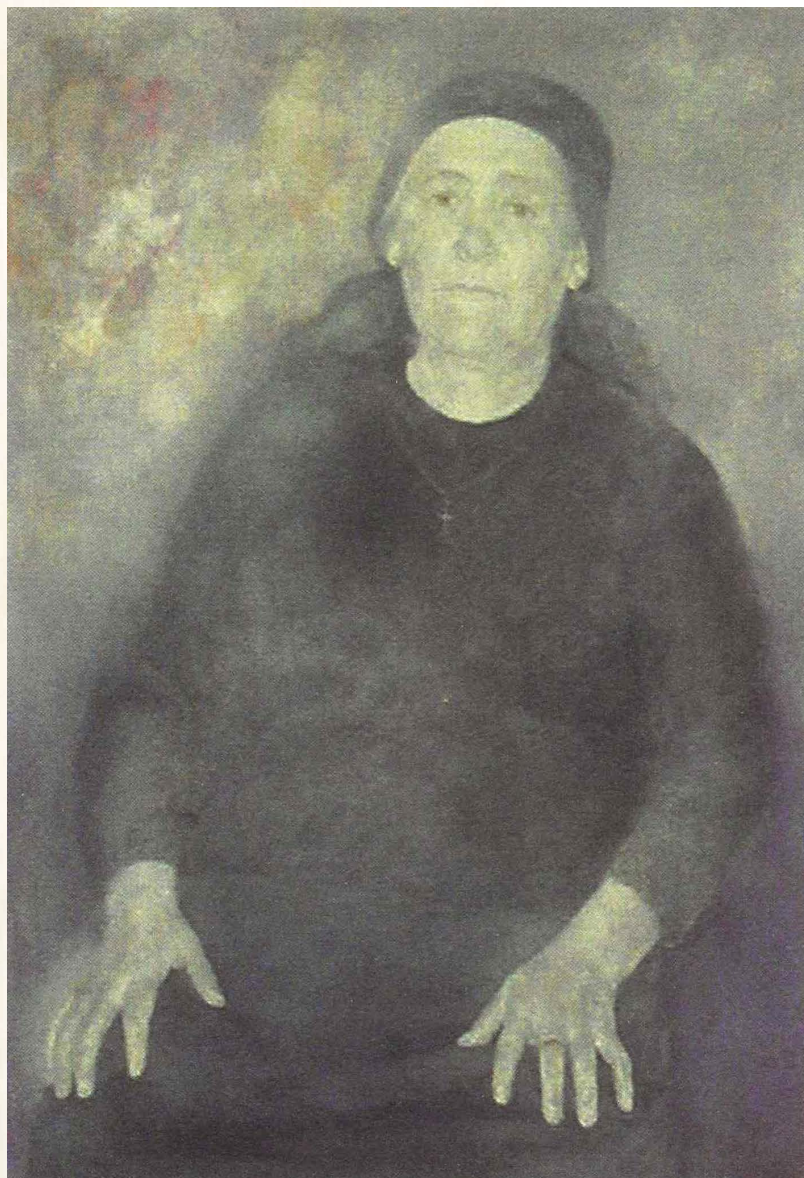
Ulje na platnu

51,5 x 62 cm

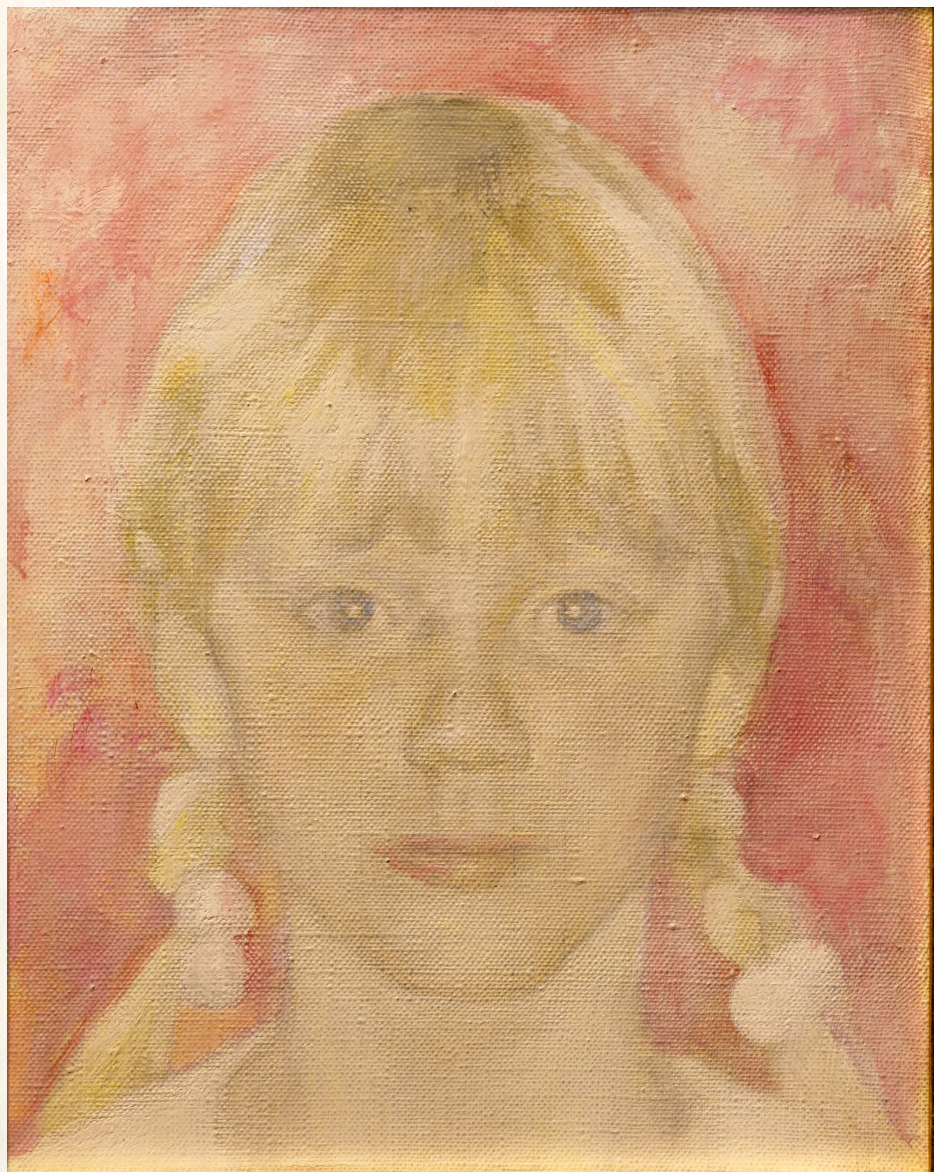
VI. N. B.

*„Lijana“
Ulje na platnu
100 x 75 cm
VI. Gđa. Liana Ritz*

*„Mati“
Ulje na platnu
97 x 70 cm
VI. Gosp. Tadija Barbarić*

*„Kristina“
Ulje na platnu
29,4 x 23,4 cm*

„Profesor Zvonimir Zmajlović“

Ulje na platnu

100 x 67 cm

VI. Klasična Gimanzija Zagreb

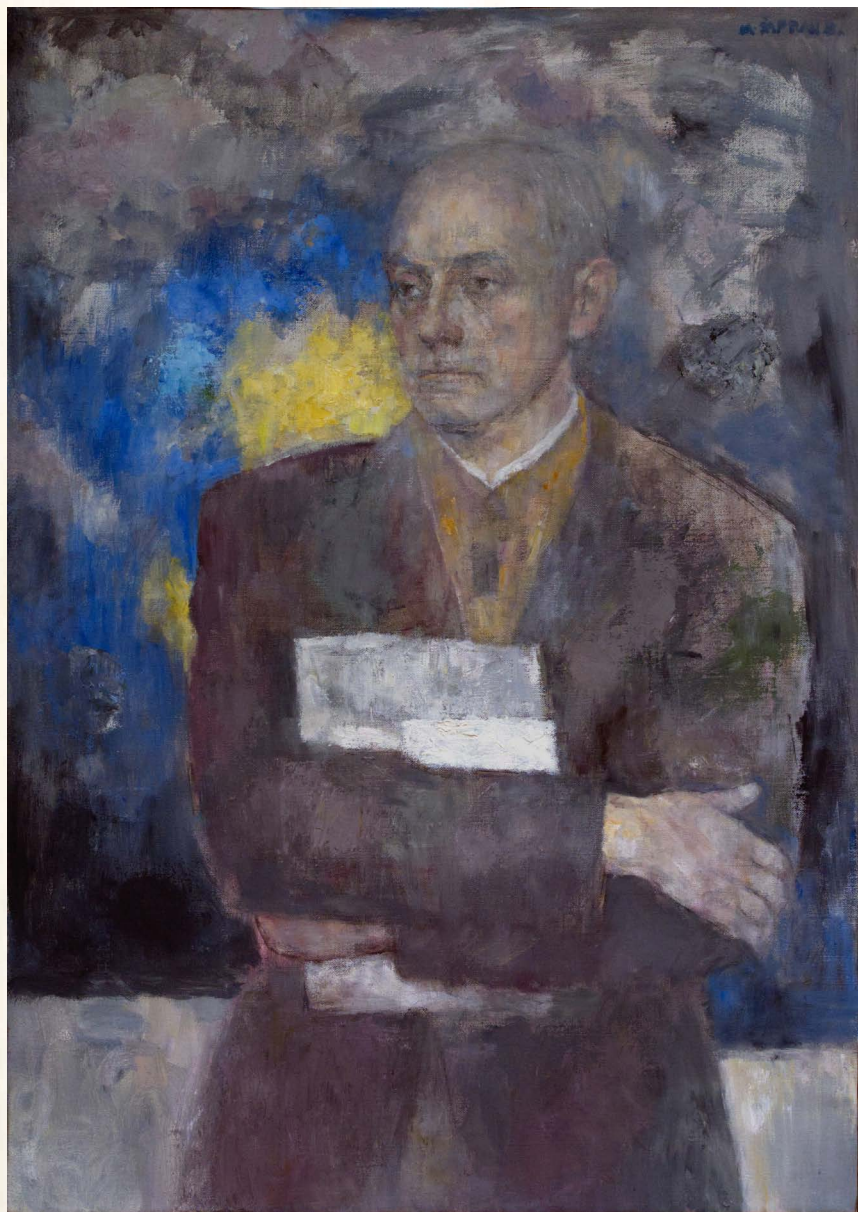
„Profesor Ivan Bekavac Basić“

Ulje na platnu

70 x 50 cm

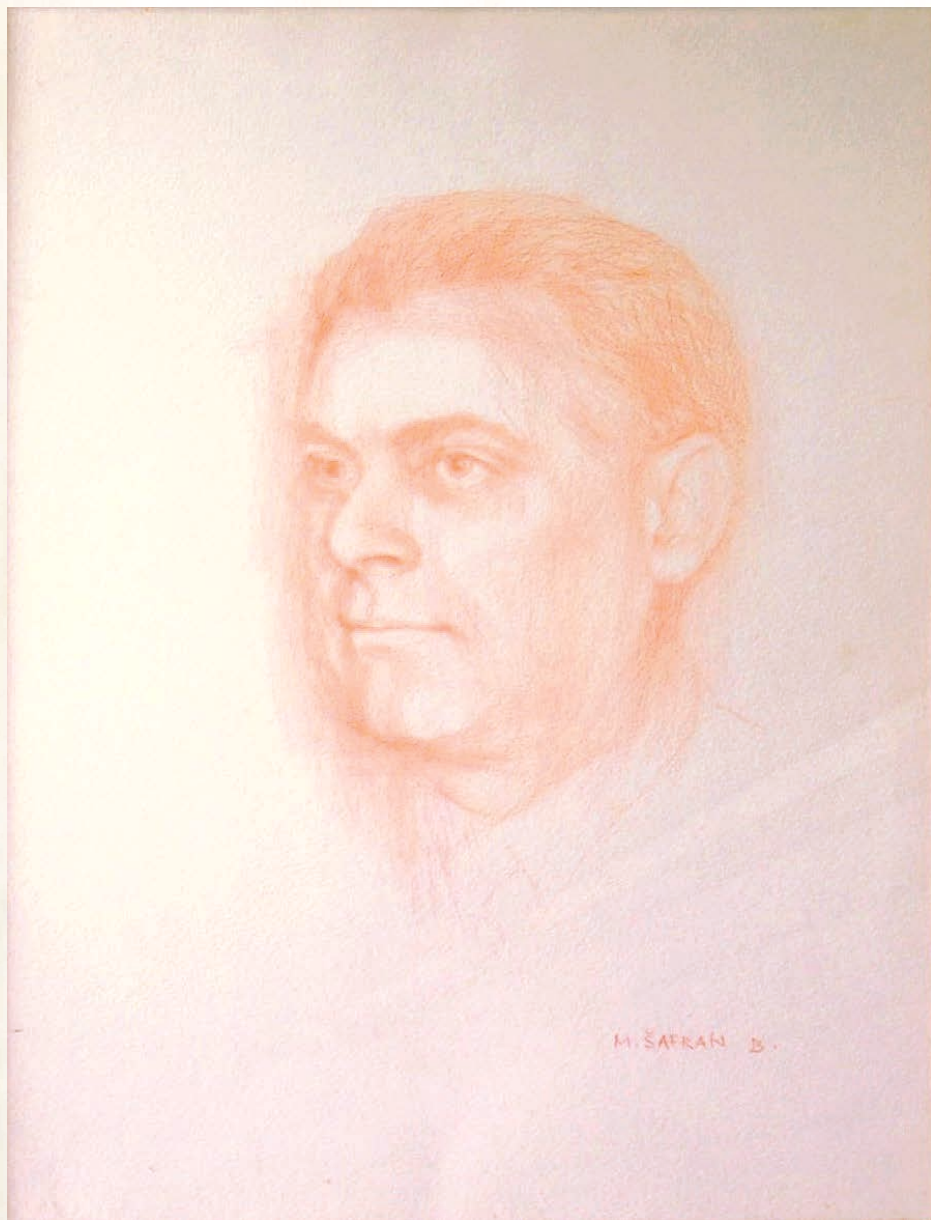
VI. Obitelj Bekavac Basić

Bjeline; Svjetla; Sjene

*„Ratko“
Ulje na platnu
86 x 60 cm
VI. Obitelj Cvetnić*

Bjeline; Svjetla; Sjene

*„Vladan Desnica“
Crtež crvenom olovkom na papiru
46 x 35 cm
VI. Gđa. Olga Škarić*

IZLOŽBA JE OTVORENA
MUZEJ MIMARA – 21. SRPNJA 2023. g. – 21. SRPNJA 2024. g.